МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Проект

Н А Р Е Д Б А

№ …….

за придобиване на квалификация по професията

„ПРЕВОДАЧ ОТ И НА БЪЛГАРСКИ ЖЕСТОВ ЕЗИК“

Раздел I
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С тази наредба се определя държавният образователен стандарт (ДОС) за придобиването на квалификация по професия код 092303 „Преводач от и на български жестов език“ от област на образование „Социални услуги“ и професионално направление код 0923 „Социална работа и консултиране“ съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавният образователен стандарт за придобиването на квалификация по професия код 092303 „Преводач от и на български жестов език“ съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на трета степен на професионална квалификация по професията, за придобиване на квалификация по част от професията, както и за достигане на отделни единици резултати от ученето.

Чл. 3. Въз основа на ДОС по чл. 1 и рамковите програми по чл. 10, ал. 3, т. 2, 3, 5 и 6 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват типови учебни планове за ученици, учебни планове за лица, навършили 16 години, и учебни програми за обучението по професията.

Раздел II
СЪДЪРЖАНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ

Чл. 4. (1) Държавният образователен стандарт по чл. 1 определя изискванията към кандидатите, описанието на професията, единиците резултати от учене за придобиване

ПРОЕКТ

на трета степен на професионална квалификация по професията, критериите и средствата за оценяване на всяка единица резултат от учене, съвкупността от единици резултати от ученето, които формират придобиването на квалификация по част от професия, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

(2) Държавният образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията включва общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка с необходимите професионални компетентности, които гарантират на обучаемия възможността за упражняване на професията след завършване на обучението.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Учебните планове и учебните програми по чл. 3, разработени въз основа на тази наредба започват да се прилагат от учебната 2026 – 2027 г. за учениците, които постъпват в VIII клас в училищното професионално образование и обучение, а за лица, навършили 16 години – от 1 януари 2026 г.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 22, ал. 6, във връзка с ал. 2, т. 6 от Закона за предучилищното и училищното образование.

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието и науката

ПРОЕКТ

Приложение към чл. 2

ДЪРЖАВЕН ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА „ПРЕВОДАЧ ОТ И НА БЪЛГАРСКИ ЖЕСТОВ ЕЗИК“

Професионално направление					
Код: 0923	**Социална работа и консултиране**				
Професия					
Код: 092303	**Преводач от и на български жестов език**				
Степени на професионална квалификация		**-**	**-**	**III**	**-**
Ниво по Национална квалификационна рамка (НКР)		**-**	**-**	**4**	**-**
Ниво по Европейска квалификационна рамка (ЕКР)		**-**	**-**	**4**	**-**

ПРОЕКТ

1. Изисквания към кандидатите

1.1. Изисквания към кандидатите за входящо минимално образователно и/или входящо квалификационно равнище за придобиване на степен на професионална квалификация съгласно Закона за професионалното образование и обучение.

За придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията „Преводач от и на български жестов език“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение, утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД09-2230 от 09.08.2024 г., изискванията за входящото минимално образователно равнище към кандидатите са:

- за ученици – завършено основно образование;
- за лица, навършили 16 години – придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити или завършено средно образование.

Изискването за входящо квалификационно равнище при продължаващо професионално обучение за придобиване на трета степен на професионална квалификация е придобита квалификация по част от същата професия.

1.2. Здравословното състояние на кандидата се удостоверява с медицински документ, доказващ, че професията, по която желае да се обучава, не му е противопоказна.

2. Описание на професията

Преводачът извършва превод от български словесен език на български жестов език и от български жестов език на български словесен език на глухи хора с различна степен на слухова загуба и/или сляпо-глухи хора.

Преводачът предава информацията ясно, точно и без да променя смисъла и съдържанието ѝ. Преводачът прилага различни методи и техники на превод според контекста, в който се извършва преводът, и според целите на преводния процес, като се съобразява с аудиторията. Жестовият превод може да бъде последователен (консекутивен) или синхронен (симултанен). Може да е на живо, когато преводачът съпровожда глухия потребител, или дистанционно с помощта на технологии – в реално време по интернет и със специално устройство и приложение за видеовръзка. При нужда преводачът може да предава информацията не само чрез жестов език, а и с други средства за подпомагане на разбирането – например повтаряне на изказването, без да подменя съдържанието и смисъла на съобщението, ясно артикулиране и др.

Преводачът осъществява превод в различни сектори на социалния живот – в лични или служебни ситуации, в държавни и общински институции, както и в частни организации, в медицински заведения, в училища и висши училища, при публични и спортни събития, ритуални и обредни дейности и др. Също така извършва превод на новини, информационни и забавни предавания по телевизията или в онлайн медии.

Преводачът превежда в институции в системата на предучилищно, училищно и висше образование, с което осигурява достъп до учебното съдържание и подпомага общуването на учащите със слухови нарушения и педагогическите специалисти от образователните институции. Преводачът може да подпомага достъпа до информация чрез водене на писмени записки. В задълженията на преводача не влиза извършването на дейности от педагогически характер.

Преводачът носи персонална отговорност за верността и точността на направения превод. При извършване както на лични, така и на преводи пред официални институции, трябва да проявява дискретност и конфиденциалност. Преводачът прилага в своята работа езиковите и етичните стандарти за комуникация.

Преводачът трябва да познава и да се съобразява с културата на хората от глухата общност, както и с индивидуалните образователни и комуникативни способности на хората с увреден слух, да притежава знания за подготовка за превод – предварително запознаване със съдържанието на материалите.

Ако преводачът е глух, при нужда може да използва допълнителни технически средства за подпомагане на жестовия превод. Преводачите могат да работят в екип, както и да извършват двустепенен превод (превод в два етапа, свързан с допълнително адаптиране на съдържанието, или посредничество между събеседници с различни жестови езици).

Работното време на преводача се определя от естеството и времето на превода, но не трябва да превишава 6 часа. Поради спецификата на превода по време на публични събития (конференции, телевизионни предавания и други) с продължителност повече от 1 час жестовите преводачи работят в екип и се сменят на всеки 20 – 30 минути.

Лицата, придобили професионална квалификация по професията „Преводач от и на български жестов език“, имат възможност за повишаване на квалификацията си посредством курсове и семинари, организирани от обучаващи институции, в специализирани категории превод, например превод в областта на сценичното изкуство, превод в областта на спорта и др.

3. Единици резултати от ученето (ЕРУ) за придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията

Степен на професионална квалификация	Ниво по НКР/ ЕКР	Номер на ЕРУ и вид професионална подготовка												
		ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 6	ЕРУ 7	ЕРУ 8	ЕРУ 9	ЕРУ 10	ЕРУ 11	ЕРУ 12	ЕРУ 13
		Обща ПП		Отраслова ПП		Специфична ПП								
III	4	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

3.1. Списък на Единиците резултати от ученето по видове професионална подготовка

ЕРУ по обща професионална подготовка – единна за всички професионални направления от Списъка на професиите за професионално образование и обучение

ЕРУ 1. Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда

ЕРУ 2. Икономика и предприемачество

ЕРУ по отраслова професионална подготовка – единна за професиите от професионално направление „Социална работа и консултиране“

ЕРУ 3. Бизнес комуникация

ЕРУ 4. Етични стандарти в социалната дейност

ЕРУ по специфична професионална подготовка по професията

ЕРУ 5. Използване на дигитални технологии в дейността на преводача от и на жестов език

ЕРУ 6. Извършване на превод от български словесен език на български жестов език и от български жестов език на български словесен език

ЕРУ 7. Организация на превода от и на български жестов език

ЕРУ 8. Допълнителна персонализирана подкрепа в комуникацията за лица със слухови затруднения

ЕРУ 9. Специализиран жестов превод в държавни и общински институции и частни организации

ЕРУ 10. Специализиран превод по време на публични изяви

ПРОЕКТ

ЕРУ 11. Специализиран превод в системата на предучилищното, училищното и висшето образование

ЕРУ 12. Осъществяване на жестов превод и подпомагане на комуникацията със сляпо-глухи потребители

ЕРУ 13. Осъществяване на комуникация чрез чужд език и международната жестова система

3.2. Описание на единиците резултати от ученето за професията „Преводач от и на български жестов език“

3.2.1. Обща професионална подготовка по професията

ЕРУ 1	**Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда**
Резултат от учене 1.1	Спазва хигиенните норми и здравословните и безопасните условия на труд (ЗБУТ) на работното място
Знания	• Познава основните нормативни актове за здравословни и безопасни условия на труд • Обяснява възможните професионални и здравни рискове на работното място и причините за тяхното възникване • Разяснява основните правила при оказването на първа помощ при трудови злополуки • Изброява основните видове лични предпазни средства и техните функции • Познава видовете защитни приспособления и средства за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ • Изброява правилата за работа при аварии и аварийни ситуации
Умения	• Прилага мерки за безопасност на работното място • Спазва хигиенните норми на работното място • Прилага инструкции за безопасна работа • Реагира правилно при аварийни ситуации
Компетентности	• Спазва стриктно мерките за безопасност при изпълнение на различните трудови дейности
Резултат от учене 1.2	Осъществява превантивна дейност за опазване на околната среда
Знания	• Познава нормативни актове, свързани с опазването на околната среда и ЗБУТ • Познава трудовоправните норми, свързани със ЗБУТ • Разяснява общите изисквания за осигуряване на ЗБУТ съобразно спецификата на провежданата дейност и изискванията на техническото, технологичното и социалното развитие с цел защита на живота, здравето и работоспособността на работещите
Умения	• Търси информация за устойчиви практики, приложими в конкретната професионална дейност • Изпълнява дейности по събиране и съхраняване на опасни продукти, излезли от употреба уреди и консумативи съобразно правилата за рециклиране

ПРОЕКТ

	• Използва технологии и материали, щадящи околната среда • Спазва практики за пестене на вода, енергия и други ресурси на работното място
Компетентности	• Правилно обработва отпадъците на работното място съобразно изискванията за сортиране • Вярно и точно разпознава замърсяващи фактори на работното място и съдейства за ограничаване на въздействието им • Способен е стриктно да следва утвърдените правила и изисквания за опазване на околната среда
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Владее теоретични знания за: - хигиенните норми - здравословните и безопасните условия на труд на работното място - овладяването на аварийни ситуации и оказването на първа помощ - превантивната дейност за опазване на околната среда Част по практика на професията: • Избира своевременно най-адекватния тип поведение при зададената рискова ситуация • Вярно и точно определя необходимите действия за оказване на първа помощ
Средства за оценяване:	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание
ЕРУ 2	**Икономика и предприемачество**
Резултат от учене 2.1	Познава основите на пазарната икономика
Знания	• Познава основни икономически понятия – търсене, предлагане, пазар, конкуренция, цена • Познава ролята на държавата в икономиката - данъци, бюджет, регулации • Обяснява дейността на организацията в контекста на основни икономически принципи и понятия • Разяснява основни понятия във финансите – приходи, разходи, печалба, инвестиции • Разбира значението на социалната и екологичната отговорност при ръководене на бизнес
Умения	• Използва основни икономически понятия, като търсене, предлагане, пазар, конкуренция и цена при изпълнение на професионалните си задачи • Отчита значението на основните финансови показатели, като приходи, разходи, печалба и инвестиции

ПРОЕКТ

Компетентности	• Прилага правилата и изискванията, свързани с ролята на държавата в икономиката, включително данъци, бюджет и регулации, в рамките на работната среда и своите професионални ангажименти
Резултат от учене 2.2	Познава основите на предприемачеството
Знания	• Познава същността и ролята на предприемачеството в икономиката • Изрежда основните стъпки при стартиране на бизнес, включително генериране на идея, пазарно проучване, изготвяне на бизнес план • Изброява видовете фирми и организационно-правни форми на стопанска дейност
Умения	• Разграничава видовете фирми и организационно-правните форми на стопанска дейност • Прилага знания за предприемачеството в работната си среда
Компетентности	• Идентифицира успешни практически примери за управление на бизнес начинания • Предлага решения за подобряване на дейността в съответствие с технологичните и организационните изисквания • При необходимост представя идеи и предложения пред клиенти, инвеститори или партньори, като аргументира решенията си
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Владее основните теоретични знания и понятия в областта на икономиката • Владее основните теоретични постановки в областта на предприемачеството Част по практика на професията: • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на описания проблем в зададения казус • Участва в разработването на бизнес план на фирмата според изискванията на предварително дефинираното задание
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание

3.2.2. Отраслова професионална подготовка по професията

ЕРУ 3	**Бизнес комуникация**
Резултат от учене 3.1	Поддържане на комуникация с колегите в екипа и с ръководството
Знания	• Познава нормите на поведенческия и речевия бизнес етикет • Познава международните, националните и организационните стандарти и практики за писмена комуникация

ПРОЕКТ

	• Посочва отделните длъжности и функции на членовете на екипа • Описва функционалните взаимоотношения и йерархичните връзки с колегите си в екипа и с ръководството на отделните равнища в организацията • Идентифицира конфликтни и критични ситуации и под напрежение (булинг, технически сривове, спазване на крайни срокове)
Умения	• Осъществява комуникация в екипа • Спазва йерархията в екипа • Спазва нормите за приемливост на поведенческия невербален и вербален (речеви) бизнес етикет • Подготвя вътрешноорганизационни писмени съобщения и информация при използване на различни комуникационни канали
Компетентности	• Подбира подходящите поведенчески (невербални) и вербални (речеви и писмени) средства за ефективна комуникация с колегите и ръководството в организацията
Резултат от учене 3.2	Поддържа комуникация с клиентите
Знания	• Познава основните клиенти, контрагентите и заинтересованите лица от функционирането на организацията • Посочва значението на клиентското обслужване и управлението на взаимоотношенията • Познава вътрешноорганизационната информационна система за съхранение и обмен на данни
Умения	• Осъществява делова комуникация на място с клиентите, ползвателите, контрагентите и другите видове заинтересовани лица от функционирането на организацията • Осъществява делова комуникация по телефона или с помощта на софтуерни приложения за инстантна синхронна и асинхронна комуникация • Организира провеждането на онлайн работни срещи • Участва в онлайн работни срещи • Прилага неетикет в онлайн срещи
Компетентности	• Умело адаптира комуникацията според нуждите и очакванията на клиента или партньорите при спазване на професионален тон и подход
Резултат от учене 3.3	Поддържа бизнес кореспонденция
Знания	• Познава международните, националните и организационните стандарти, правила и практики за бизнес кореспонденция • Познава основните комуникационни канали за осъществяване на бизнес кореспонденция и ситуациите, в които се налага тяхното паралелно използване • Познава правилата за писмено документиране и отчитане на проведени събития, работни срещи, предаване на документи и работни резултати вследствие на изпълнението на договорни задължения

ПРОЕКТ

Умения	• Подготвя официални писма, становища, съгласувателни писма, придружителни писма, циркулярни писма • Подготвя докладни записки, служебни бележки, доклади и друга вътрешноорганизационна кореспонденция в йерархичен порядък • Подготвя паметни записки, протоколи, меморандуми, приемно-предавателни протоколи и други подобни документи за удостоверяване писмено документиране и отчитане на проведени събития, работни срещи, предаване на документи и работни резултати в следствие на изпълнението на договорни задължения • Подготвя имейл съобщения, текстови съобщения за инстантна цифрова комуникация и постове за публикуване в социални мрежи
Компетентности	• Подбира подходящата писмена форма на бизнес кореспонденция, структурата и съдържанието на информацията, която следва да се изпрати, подходящите изразни средства и подходящото форматиране на текста
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира владеене на основните теоретични знания в областта на бизнес комуникацията и бизнес кореспонденцията – международните и националните стандарти и практики • Демонстрира владеене на конвенционалните и дигиталните комуникационни канали и съвременните дигитални технологии Част по практика на професията: • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблемите в зададен казус и/или практическа задача
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание
ЕРУ 4	**Етични стандарти в социалната дейност**
Резултат от учене 4.1	Прилага професионално-етично поведение
Знания	• Познава съдържанието на професионално-етичните кодекси в професионалното направление и трудовата дейност • Изброява основните етични правила в професионалното направление и трудовата дейност • Познава правното регламентиране на професионалното поведение на лицата, изпълняващи съответната трудова дейност
Умения	• Спазва професионално-етичните норми на поведение • Следи за информация и изисквания относно моралните ценности на професията • Прилага общите принципи на морала в ежедневните работни дейности

ПРОЕКТ

Компетентности	• Притежава капацитета съвестно да прилага професионално-етичните норми в трудовата си дейност при изпълнение на ежедневните си задачи
Резултат от учене 4.2	Разрешава професионално-етични проблеми в трудовата дейност
Знания	• Изрежда основни видове етични проблеми • Описва модели за разрешаване на професионално-етични проблеми • Изброява основни конфликти на интереси • Изброява ограничения, присъщи на различни услуги и дейности, обект на професионалното направление и/или трудовата дейност
Умения	• Избягва риска от възникване на професионално-етични проблеми • Избягва наличието на работни ситуации, в които са налице професионално-етични проблеми • Извършва самооценка
Компетентности	• Предлага решения на ръководството за отстраняване на идентифицирани нарушения или сезиране на съответните регулаторни и надзорни органи
Резултат от учене 4.3	Прилага принципите за конфиденциалност
Знания	• Дефинира принципа за конфиденциалност в професионалното направление и трудовата си дейност • Изброява видовете данни, които са обект на конфиденциалност • Познава регламента GDPR на Европейския съюз за защита на личните данни • Изброява случаите, в които се допуска разкриването на конфиденциална информация
Умения	• Прилага мерки за защита на поверителната информация • Обработва документи, съдържащи конфиденциална информация • Предотвратява нерегламентираното използване на лични данни и/или използването на лични данни без изрично информирано съгласие на засегнатите лица
Компетентности	• Отговорно прилага принципа на конфиденциалност в професионалното си направление и трудовата си дейност, като не допуска споделянето на конфиденциална информация и манипулирането ѝ, както и събирането, съхранението и използването на лични данни без изричното информирано съгласие на заинтересованите лица
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира владеене на основните теоретични знания в областта на етиката • Демонстрира владеене на основните теоретични знания в областта на конфиденциалността на информацията и защита на личните данни Част по практика на професията:

ПРОЕКТ

	• Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблемите в зададения казус и/или практическа задача
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание

3.2.3. Специфична професионална подготовка по професията

ЕРУ 5	**Използване на дигитални технологии в дейността на преводача от и на жестов език**
Резултат от учене 5.1	Използва дигитални технологии за комуникация в преводаческата практика
Знания	• Познава основните платформи за видеоконференции и онлайн комуникация • Изброява видовете устройства, необходими за жестова комуникация (камери, микрофони, таблети) • Познава основните функции за споделяне на екран и видео в комуникационни платформи • Познава правилата за безопасност и конфиденциалност в дигиталната комуникация
Умения	• Работи с видеоконферентни системи за жестов превод в реално време • Използва устройства за осигуряване на качествена връзка и звук при превод • Поддържа устна/жестова комуникация през дигитални платформи • Прилага мерки за защита на личните данни при дигитална комуникация
Компетентности	• Самостоятелно организира и провежда ефективна онлайн комуникация чрез дигитални средства, спазвайки стандартите за сигурност и професионализъм при осигуряване на жестов превод
Резултат от учене 5.2	Създава дигитално съдържание за нуждите на жестовия превод
Знания	• Познава софтуер за текстообработка, видеообработка и субтитриране • Познава основите на създаване на достъпно съдържание за хора с глухота и различни комуникативни потребности • Изброява форматите за съхранение на видео- и текстови файлове • Познава принципите за адаптиране на съдържание за социални мрежи
Умения	• Създава видеоматериали с жестов превод • Добавя субтитри към видеофайлове • Използва облачни платформи за съхранение и споделяне на съдържание

ПРОЕКТ

	• Адаптира дигитално съдържание според нуждите на различна аудитория
Компетентности	• Управлява създаването на дигитални материали с жестов превод, като осигурява достъпност и професионално качество, съобразени с нуждите на аудиторията
Резултат от учене 5.3	Използва програми и устройства за осъществяване на дистанционен превод от и на български жестов език
Знания	• Познава специализирани технологии за дистанционна комуникация с множество потребители • Идентифицира нужните приложения и устройства при превод в реално време • Описва функциите на видео, текст и субтитриращи платформи
Умения	• Настройва техническите средства за дистанционен или хибриден превод • Позиционира техническите средства по подходящ начин за осигуряване на добра видимост и звук • Осигурява и проверява техническото обезпечаване на участниците в превода • Работи с програми и материали за субтитриране и запис
Компетентности	• Осъществява ефективна комуникация чрез разнообразие от технологични средства, съобразени с потребностите и желанията на потребителите • Компетентно управлява процеса на организация и провеждане на дистанционен жестов превод, индивидуално или в екип, като се съобразява с участниците в комуникацията
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Точно и вярно представя основните изисквания за приложение, принципите на работа и функционалните възможности на дигиталните технологии и софтуерни приложения Част по практика на професията: • Прилага в правилна последователност и в необходимия обем стъпките и етапите за използване на дигиталните технологии при дистанционен жестов превод
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание
ЕРУ 6	**Извършване на превод от български словесен език на български жестов език и от български жестов език на български словесен език**
Резултат от учене 6.1	Познава спецификата на междуезиковия превод от и на български жестов език
Знания	• Познава теорията на превода: техники на превода, различни форми на организация на превода – прав (от словесен на жестов език) и обратен (от жестов на словесен език), начини за предаване на значение чрез различни средства

ПРОЕКТ

	• Познава принципите на еквивалентност в превода, допустимите и недопустимите отклонения в превода, както и случаите на непреводимост и липса на преводни еквиваленти между двата езика
Умения	• Прилага техники за осъществяване на междуезикова и междукултурна комуникация • Използва различни методи и техники на превод и предаване на съдържание от български словесен на български жестов език • Използва различни методи и техники на превод и предаване на съдържание от български жестов на български словесен език • Прилага алтернативни методи и техники при липса на точни преводни еквиваленти от единия на другия език
Компетентности	• Извършва оценка на точността на превода по критериите за еквивалентност, като отчита асиметриите между двата езика и особеностите в условията на превода • Извършва самооценка на техниките и точността на превода и поведението си по време на превода
Резултат от учене 6.2	Познава българския жестов език като езикова система
Знания	• Познава основната терминология в областта на жестовата лингвистика • Посочва методите за описание и изследване на българския жестов език • Разпознава основните компоненти на жестовия език като лингвистична система • Познава методите за използване на пространствените характеристики на жестовия език
Умения	• Прилага разнообразни изразни средства на български жестов език за по-свободно и разнообразно предаване на съдържанието от словесен на жестов език • Продуцира жестова реч според правилата на българския жестов език • Използва пространствените характеристики на жестовия език
Компетентности	• Продуцира правилна, добре структурирана и разбираема жестова реч, съобразена с комуникативната ситуация, правилата за взаимодействие в различни ситуации, в които се извършва жестов превод • Проявява самодисциплина и мотивация за усъвършенстване на жестовата си компетентност чрез комуникация с глухи хора, носители на езика и участия в съвместни дейности с тях
Резултат от учене 6.3	Превежда от български словесен на български жестов език, като използва възможностите на българския жестов език като средство за комуникация
Знания	• Познава териториални и други варианти на българския жестов език и техните характерни особености • Идентифицира разликите между речевите варианти на български жестов език
Умения	• Използва жестова реч според характеристиките на комуникативната ситуация и събеседниците

ПРОЕКТ

	• Използва техники за предаване на съдържание според нивото на езикова компетентност на глухия потребител • Систематизира голям обем от информация в словесна форма и я предава в адаптиран вариант на жестов език • Предава информацията от писмен текст на български жестов език
Компетентности	• Адаптира умело превода към езиковата компетентност на глухия потребител за адекватно адресиране на неговите комуникативни нужди, като запазва смисъла
Резултат от учене 6.4	Превежда от български жестов на български словесен език, като използва възможностите на българския словесен език като средство за комуникация
Знания	• Познава правилата за правоговор и правопис на българския книжовен език в устната и писмената му форма • Разпознава различните начини на изразяване на българския жестов език и характерните особености на общуването с отделните потребители
Умения	• Разбира жестова реч от различни глухи потребители • Разбира жестова реч от различните варианти на българския жестов език • Използва свободно словесна реч в писмена и говорима форма според характеристиките на комуникативната ситуация и събеседниците • Предава информацията от български жестов език в писмена словесна форма
Компетентности	• Адаптира адекватно словесната си реч според комуникативната ситуация за достоверно предаване на съдържанието
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира познания за езиковата система на българския жестов език като естествен и самостоятелен език, и в контакт с българския словесен език Част по практика на професията: • Прилага различни техники на превод според условията на превода и потребителите му • Прилага различни видове и форми на междуезиков превод, като спазва езиковата норма и осигурява разбираема информация
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание
ЕРУ 7	**Организация на превода от и на български жестов език**
Резултат от учене 7.1	Познава нормативната уредба и правилата за осигуряване на жестов превод
Знания	• Познава нормативните регламенти за организиране на преводаческата дейност

ПРОЕКТ

	• Изброява основните институции, ангажирани с предоставянето на преводачески услуги • Познава основните институции, осигуряващи квалификация на преводачи от и на български жестов език
Умения	• Поддържа контакти с институциите и други преводачи • Търси информация, свързана с осигуряването на превод • Прилага нормативната уредба
Компетентности	• Проявява инициативност и следи развитието на преводаческата дейност и услуги, като отчита нуждата от поддържане на уменията, квалификацията и отношенията с институциите • Работи постоянно за обогатяване и усъвършенстване на преводаческите услуги, като формулира препоръки и изисквания за усъвършенстване на условията на труд на преводачите от и на български жестов език • Оказва компетентна подкрепа на по-неопитните преводачи
Резултат от учене 7.2	Извършва системна и компетентна подготовка за специализиран жестов превод
Знания	• Идентифицира различните преводачески ситуации • Оценява видовете превод и необходимостта от подготовка • Изброява основните етапи в подготовката за превод
Умения	• Организира подготовката според условията и потребителите на превода • Търси информация по темата и съдържанието на превода • Проверява намерената информация • Изисква предварително предоставяне на материали (когато ситуацията го налага) • Работи с предварително предоставени материали
Компетентности	• Подготвя се за осъществяване на преводаческа дейност сериозно и отговорно, като използва различни специализирани източници, бази данни, информационни канали и ресурси • Организира подготовката за извършване на качествен превод в рамките на предвиденото за това време • Подобрява качеството на превода, като обменя опит с колеги и с носители на българския жестов език
Резултат от учене 7.3	Извършва превод от и на български жестов език в екип
Знания	• Познава методиката на работа и регламентите за екипна работа при преводачите от и на жестов език • Назовава основните предизвикателства и рискове при работата в екип • Разпознава подходящите паузи и ситуации за извършване на превключване на преводачите • Разбира спецификата на двустепенния превод (с посредник и/или от чужд жестов език)
Умения	• Комуникира успешно с преводачите в екипа за планиране и осигуряване на екипния превод

ПРОЕКТ

	• Осъществява плавна смяна при превключване на преводачите на предварително регламентирани интервали без загуба на информация • Осъществява двустепенен превод в екип (с посредник и/или от чужд жестов език)
Компетентности	• Адекватно организира колективната подготовка и планиране на жестовия превод при работа в екип • Извършва обективен анализ и самоанализ на превода в екип с цел усъвършенстване на процеса на превод
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Точно и вярно описва нормативната уредба, свързана с жестовия език • Изброява изчерпателно и точно характеристиките и особеностите на превода в екип Част по практика на професията: • Прилага в правилна последователност стъпките за подготовка за жестов превод • Извършва екипен превод • Прилага в правилна последователност и в необходимия обем стъпките и етапите на използване на технологични и помощни средства в преводаческата дейност
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание
ЕРУ 8	**Допълнителна персонализирана подкрепа в комуникацията за лица със слухови затруднения**
Резултат от учене 8.1	Подпомага комуникацията чрез допълнителни техники и подходи
Знания	• Познава българската едноръчна и двуръчна дактилна азбука • Познава техники за превключване между езиковите средства за подпомагане на разбирането • Познава различни методи за визуално подпомагане при предаване на информация и съдържание – отчетлива артикулация, четене по устните, реч с подпомагащи жестове и др.
Умения	• Владее техниките за дактилиране и дактилно представяне на информация • Прилага допълнителни методи за визуално подпомагане при предаване на информация и съдържание
Компетентности	• Адекватно и ефективно съчетава жестови, дактилни и допълнителни методи за визуално предаване на информацията
Резултат от учене 8.2	Прилага индивидуализиран комуникативен подход при работа с хора с увреден слух
Знания	• Назовава основни фактори, оказващи влияние върху развитието на глухите хора

ПРОЕКТ

	• Познава особеностите на развитие при различните категории хора с увреден слух и във възрастов план • Познава езиковата култура и вариантите на езикова употреба на индивидуално и групово ниво
Умения	• Прилага диференциран подход на комуникация • Прилага индивидуален подход към хората с увреден слух по отношение на способностите и комуникативните им нужди
Компетентности	• Отговорно прилага индивидуализиран комуникативен подход при работа с хора с увреден слух • Извършва адекватна оценка на нуждите на глухия потребител и на неговата езикова компетентност, за да направи подходящ ефективен подбор на комуникативни средства
Резултат от учене 8.3	Култура и социален живот на глухите хора
Знания	• Познава особеностите на социалния живот на глухите • Определя основните особености на културата на глухите • Познава формите на изкуство, използващи жестов език
Умения	• Различава лицата, които се самоопределят като лица от глухата общност и са носители на българския жестов език • Участва пряко или чрез жестов превод във форми на изкуство, свързани с българския жестов език
Компетентности	• Проявява уважение към културата на глухите хора, като зачита културните им ценности, правила и норми на общуване • Активно съдейства за съхранение и разпространение на формите на изкуство, свързани с българския жестов език – синхронно пеене, пантомима, разказване на истории на жестов език
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Познава допълнителните средства за предаване на информация и комуникация • Точно и ясно описва особеностите на социалния живот и културата на глухите Част по практика на професията: • Прилага допълнителните средства за предаване на информация и комуникация • Подбира индивидуализиран комуникативен подход
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание
ЕРУ 9	**Специализиран жестов превод в държавни и общински институции, и частни организации**
Резултат от учене 9.1	Извършва медицински превод от и на български жестов език
Знания	• Познава медицинската терминология • Описва условията за извършване на специализиран превод в здравни заведения • Обяснява организацията при посещение в здравни заведения

ПРОЕКТ

	• Отчита отговорността за максимално ясното предаване на информацията
Умения	• Предава специализираната медицинска информация по достъпен начин • Изисква информация от медицинския персонал за целите на превода • Предава разбираемо значението на понятия, за които няма жестове
Компетентности	• Подхожда с внимание и търпение към потребителя с увреден слух, като се съобразява със здравословното му състояние и зачита неговото достойнство • Поема отговорност и осигурява ефективното взаимодействие между глухия потребител и здравния екип, като съблюдава нормите за конфиденциалност и опазване на тайната на здравната информация
Резултат от учене 9.2	Извършва превод пред органите на реда и на правно-юридическите институции
Знания	• Описва организацията при посещение в различни институции • Познава правната терминология, включително специфични термини от различни правни области, като гражданско, наказателно и административно право • Познава правната система, включително съдебната структура, процесуалните правила и законодателството • Познава значението на понятия, за които няма жестове • Познава правата и задълженията си при извършване на специализиран превод в различните институции
Умения	• Спазва условията за специализиран превод в различни институции • Предава специализираното съдържание по достъпен начин • Адаптира превода според контекста и специфичните изисквания на правната ситуация • Използва специализирани ресурси за подпомагане на преводаческата дейност • Отчита отговорността на специализирания превод в различните институции (съд, полиция, нотариус и др.)
Компетентности	• Извършва с отговорност, внимание и прецизност специализирания превод в различни институции, подхождайки индивидуално към личността с увреден слух и организацията на различните институции • Съобразява се с нормите на конфиденциалност при взаимодействие с органите на реда и правно-юридическите институции
Резултат от учене 9.3	Извършва специализиран административен или финансов превод от и на български жестов език
Знания	• Описва организацията и начина на взаимодействие на гражданите с различни административни органи

ПРОЕКТ

	• Описва организацията и начина на взаимодействие на гражданите с финансови институции, като банки, застрахователни дружества и др. • Познава административната и финансовата терминология • Познава значението на понятия, за които няма жестове • Познава правата и задълженията на гражданите и на преводача при извършване на специализиран превод в различните институции
Умения	• Спазва условията за специализиран превод в различни административни институции • Спазва условията за специализиран превод в различни финансови институции • Предава специализираното съдържание от областта по достъпен начин • Адаптира превода според контекста и специфичните изисквания на ситуацията • Използва специализирани ресурси за подпомагане на преводаческата дейност
Компетентности	• Извършва с отговорност, внимание и прецизност специализирания превод в различни административни и финансови институции, подхождайки индивидуално към личността с увреден слух и организацията на различните институции • Съобразява се с нормите на конфиденциалност при взаимодействие с административните и финансовите институции
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Точно и вярно представя взаимодействието на глухи потребители с органите на реда, административните учреждения и медицинските заведения Част по практика на професията: • Прилага в правилна последователност стъпките за извършване на превод, съобразен с особеностите на медицинските и административните структури
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание
ЕРУ 10	**Специализиран превод по време на публични изяви**
Резултат от учене 10.1	Извършва специализиран превод по време на публични събития
Знания	• Познава различни видове публични изяви • Различава специфичната организация на различните видове публични изяви • Описва организацията на различните публични изяви
Умения	• Спазва условията за извършване на специализиран превод по време на публични изяви

ПРОЕКТ

	• Извършва предварителна подготовка на материалите (сценария) за превода • Съобразява се с вида публична изява • Прилага принципите на екипност при превода
Компетентности	• Пълноценно осъществява взаимовръзката и сътрудничеството между глухи и чуващи участници в събитието • Работи непрекъснато за обогатяване и усъвършенстване на своята практика в специализирания превод при публични изяви
Резултат от учене 10.2	Извършва телевизионен или медиен превод на живо от и на български жестов език
Знания	• Познава организацията за провеждане на специализиран телевизионен превод на живо • Изброява условията, при които се осъществява специализиран телевизионен превод на живо • Разпознава различните видове телевизионни формати
Умения	• Съобразява се с условията за жестов превод на екран • Владее техники за предаване на информацията в зададеното темпо
Компетентности	• Подхожда отговорно и с безпристрастност при предаване на информацията, запазва самообладание и проявява находчивост при неочаквано възникнал технически проблем по време на медийни изяви • Работи непрекъснато за обогатяване и усъвършенстване на своята практика в специализирания превод на екран на живо
Резултат от учене 10.3	Извършва специализиран превод по време на обредно-ритуални дейности, светски и религиозни ритуали
Знания	• Познава различни църковни и граждански обреди и ритуали • Разпознава особеностите на различните обреди и ритуали • Описва различните обреди и ритуали
Умения	• Съобразява превода с вида събитие • Отразява в превода атмосферата на събитието • Съобразява превода с организацията на събитието и участниците в него
Компетентности	• Проявява уважение, такт и разбиране при извършване на специализирания превод при обредно-ритуални дейности • Работи непрекъснато за обогатяване и усъвършенстване на своята практика в специализирания превод при обредно-ритуални дейности
Резултат от учене 10.4	Извършва консекутивен превод на мултимедийни материали
Знания	• Познава организацията за превод на мултимедийни материали • Изброява условията, при които се осъществява специализиран консекутивен мултимедиен превод • Разпознава различните видове медийни формати • Познава различни технически средства за заснемане и монтаж на видеоматериали • Познава различни комуникационни канали и онлайн медии
Умения	• Съобразява се с условията за медиен жестов превод

ПРОЕКТ

	• Владее техники за предаване на информацията в зададеното темпо • Използва различни технически средства и комуникационни канали
Компетентности	• Подхожда отговорно и с безпристрастност при предаване на информацията, като проявява креативност и съобразителност при изразяване на различни значения • Работи непрекъснато за обогатяване и усъвършенстване на своята практика в специализирания превод
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Точно и изчерпателно представя особеностите на телевизионния и медийния превод Част по практика на професията: • Прилага техниките за медиен или телевизионен превод според условията на преводната ситуация
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание
ЕРУ 11	**Специализиран превод в системата на предучилищното, училищното и висшето образование**
Резултат от учене 11.1	Познава организацията и управлението в системата на предучилищното, училищното и висшето образование
Знания	• Запознат е с нормативните актове и другите документи, отнасящи се до обучението на деца, ученици и студенти с увреден слух в институциите в системата на предучилищното, училищното и висшето образование • Описва структурата и видовете подготовка в образователната система в България • Идентифицира основните видове и форми на подкрепа за личностно развитие • Описва системата на приобщаващо образование • Познава спецификата на комуникацията в различни образователни етапи (предучилищна, училищна, висше образование) • Познава видовете учебно съдържание и терминология, използвана в образователна среда
Умения	• Анализира практически примери за успешно управление в системата на предучилищното, училищното и висшето образование • Прави преценка на практически примери за прилагане на жестов превод в педагогически ситуации в предучилищното, училищното и висшето образование
Компетентности	• Съдейства за създаване и поддържане на етична работна среда, като се съобразява с правилата на комуникация и организационните форми в структурата на образователните институции

ПРОЕКТ

	• Подпомага активно и ефективно достъпа до образование чрез превод, съобразен с учебната среда
Резултат от учене 11.2	Извършва жестов превод и подпомагане на комуникацията в системата на предучилищното образование
Знания	• Описва учебните дейности в предучилищното образование • Идентифицира условията на организация на превода в различни институции в предучилищната система • Познава методите на обучение и комуникация с деца с увреден слух в предучилищна среда
Умения	• Адаптира превода според възрастовите и индивидуалните особености на децата • Сътрудничи с педагогическия екип за пълноценно приобщаване на децата с увреден слух чрез жестов превод • Взаимодейства с екипите за подкрепа за личностно развитие за образователно приобщаване
Компетентности	• Съдейства и поддържа конфиденциалност и етични стандарти при работа със семействата и техните деца • Съдейства в планирането и координирането на педагогическите ситуации чрез превод на комуникацията между децата с увреден слух и техните връстници, при необходимост и без това да ограничава самостоятелността на децата • Ефективно превежда комуникация между децата с увреден слух, педагогическия персонал и родителите, като използва жестове и жестов език, съобразен с условията на общуване
Резултат от учене 11.3	Извършва жестов превод и подпомагане на комуникацията в системата на училищното образование
Знания	• Познава учебната програма и методите на преподаване в училищата • Познава специфичната терминология по различните учебни предмети • Идентифицира основните педагогически понятия и терминологията на училищното образование • Посочва начините за адаптиране на учебно съдържание и образователни материали • Идентифицира различни допълнителни методи за подпомагане на комуникацията и предаване на информация на ученици с увреден слух
Умения	• Прилага образователни технологии и инструменти за подпомагане на ученето • Прилага допълнителни методи за предаване на информация спрямо комуникативните умения и езиковата компетентност на ученика • Прилага допълнителни методи, технологии и инструменти за предаване на информация спрямо комуникативните умения и езиковата компетентност на ученика
Компетентности	• Извършва специализиран превод в системата на училищното образование, като проявява безпристрастност, търпеливо отношение и умение за бързо адаптиране към променящите се условия и различни ситуации

ПРОЕКТ

	• В процеса на работа осъществява ефективно сътрудничество със специалистите в училищната система • Усъвършенства и развива методи и подходи за жестов превод в педагогическия процес
Резултат от учене 11.4	Извършва жестов превод и подпомагане на комуникацията в системата на висшето образование
Знания	• Познава специалностите и методите на преподаване във висшите училища • Познава специфичната терминология в различни научни направления
Умения	• Използва необходимата терминология, позволяваща му да осъществява превод по професионални теми • Прилага жестов превод в различни образователни ситуации във висшето образование • Прилага допълнителни методи за предаване на информация спрямо комуникативните умения и езиковата компетентност на обучаваното лице • Взаимодейства с университетските преподаватели и администрацията
Компетентности	• Извършва специализиран превод в системата на висшето образование, като проявява безпристрастност, търпеливо отношение и умение за бързо адаптиране към променящите се условия и различни ситуации • В процеса на работа осъществява ефективно сътрудничество със специалистите в системата на висшето образование • Проявява готовност и мотивация за надграждане на професионалните си знания и умения в съответната образователна област
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Пълно и точно представя специфичните особености на жестовия превод в системата на предучилищното, училищното и висшето образование Част по практика на професията: • Прилага различни подходи за превод, съобразени със специфичните особености на предучилищното, училищното и висшето образование
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание
ЕРУ 12	**Осъществяване на жестов превод и подпомагане на комуникацията със сляпо-глухи потребители**
Резултат от учене 12.1	Използва тактилна форма на българския жестов език
Знания	• Познава особеностите при комуникация чрез тактилна форма на българския жестов език • Описва процеса на комуникация чрез тактилна форма на българския жестов език

ПРОЕКТ

	• Познава техниката на комуникация чрез тактилна форма на българския жестов език
Умения	• Владее техниката на тактилната форма на българския жестов език • Възприема информацията, предадена чрез тактилна форма на българския жестов език
Компетентности	• Прилага ефективно тактилна форма на българския жестов език, като отчита степента на зрително увреждане на сляпо-глухия потребител и комуникативните му потребности • Развива уменията си за използване на тактилна форма на българския жестов език и надграждане на преводаческите си умения
Резултат от учене 12.2	Използва допълнителни форми за подпомагане на комуникацията със сляпо-глухия потребител
Знания	• Познава особеностите при комуникация със сляпо-глухия потребител • Описва комуникативните потребности на сляпо-глухия потребител според индивидуалните потребности • Познава различни форми на комуникация със сляпо-глухия потребител
Умения	• Прилага различни форми на комуникация със сляпо-глухия потребител • Използва допълнителни средства за подпомагане на комуникацията със сляпо-глухия потребител • Възприема информацията, предадена чрез различни методи за комуникация
Компетентности	• Прилага ефективно различни форми на комуникация, като отчита степента на зрително увреждане на сляпо-глухия потребител и комуникативните му потребности • Подхожда с търпение и отговорност при взаимодействие със сляпо-глухи потребители, като поддържа доверието и зачита нормите за конфиденциалност
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Точно и вярно представя особеностите на комуникацията със сляпо-глухите потребители Част по практика на професията: • Прилага различни техники за жестов превод и подпомагане на комуникацията със сляпо-глухи потребители
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание
ЕРУ 13	**Осъществяване на комуникация чрез чужд език и международната жестова система**
Резултат от учене 13.1	Използва чужд език за нуждите на жестовия превод

ПРОЕКТ

Знания	• Познава основна и специализирана лексика на чужд език, свързана с областта на комуникацията, услугите на жестов език и социалните дейности • Познава граматични и синтактични правила на чуждия език за разбиране на писмена и устна комуникация • Познава основите на междукултурната комуникация на чужд език
Умения	• Разбира съдържание на чужд език (устно и писмено) • Извлича основна информация от текстове и устна реч на чужд език по тематика, свързана с жестов превод • Адаптира информацията на чужд език, като се съобразява с културните различия • Следи динамична устна и писмена комуникация на чужд език по професионални теми
Компетентности	• Професионално използва чужд език за разбиране, интерпретация и адекватен пренос на съдържание, свързано с дейности от социален характер
Резултат от учене 13.2	Ползва международна жестова система за комуникация
Знания	• Познава концепцията за прилагане на международна система за жестова комуникация • Познава сферите на приложение на международната жестова система • Описва техниките за предаване на значение със средствата на международната жестова система
Умения	• Предава съдържание чрез международната жестова система • Използва адаптацията на съдържание като метод за предаване на информация на международна жестова система • Разбира съдържание, предадено на международна жестова система
Компетентности	• Адекватно представя комплексно съдържание на международна жестова система, като отчита особеностите на ситуацията и жестовата компетентност на потребителите
Резултат от учене 13.3	Извършва жестов превод в екип с използване на международната жестова система
Знания	• Познава отделните длъжности в екипа, техните взаимоотношения и йерархични връзки • Описва подхода на двустепенен превод български словесен език – български жестов език – международната жестова система (и обратно) • Познава основните принципи на комуникация в междукултурна и международна среда
Умения	• Осъществява комуникация за организиране на работата в екипа • Участва в двустепенен жестов превод
Компетентности	• Комуникира ефективно с всички участници в преводния процес, съобразено с комуникацията в междукултурна и международна среда

ПРОЕКТ

	• Съобразява се с принципите на конфиденциалност, етичните норми на преводача и професионалния кодекс на национално и международно равнище
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Правилно обяснява значението на конкретни думи и изрази, включително специфични термини • Точно и вярно представя характеристиките на международната жестова система • Точно и пълно описва процеса на двустепенен жестов превод с прилагане на международната жестова система Част по практика на професията: • Прилага двустепенен жестов превод с международната жестова система
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание

4. Съвкупност от единици резултати от учене, които формират придобиването на квалификация по част от професията „Преводач от и на български жестов език“

Степен на професионална квалификация	Ниво по ЕКР/НКР	ЕРУ … от списъка по т. 3.1. (мин. 3 броя ЕРУ, поне 1 ЕРУ е от специфичната ПП)
III	4	ЕРУ 6, ЕРУ 9, ЕРУ 10
III	4	ЕРУ 8, ЕРУ 11, ЕРУ 6
III	4	ЕРУ 6, ЕРУ 9, ЕРУ 12
III	4	ЕРУ 7, ЕРУ 9, ЕРУ 13

5. Изисквания към материалната база

5.1. Изисквания към кабинетите за обучение по теория на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер

Кабинетът за теоретични занятия трябва да е съобразен с изискванията за осветление, видимост и ясна комуникация между участниците в обучението.

Учебният кабинет трябва да е оборудван с обособено работно място за всеки обучаван (работна маса и стол), работно място на обучаващия (работна маса и стол), дъска за писане, компютър с подходящи програмни продукти, учебни видеофилми, приложения, екран и проектор за мултимедия, огледала, видеотехника за заснемане, други средства за обучение и дидактическа техника.

Препоръчителните помагала, които трябва да бъдат предоставени на обучаваните, включват материали по жестов език: речници, видеоматериали, флашкарти и други дидактични материали. Също така трябва да бъдат предоставени за демонстрация и използване различни технологични средства, като софтуерни програми за видеокомуникация, приложения за преобразуване на говор към текст, видео-жестов превод и др.

ПРОЕКТ

5.2. Изисквания към учебната база за обучение по практика на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер

Кабинетът за практически занятия трябва да е съобразен с изискванията за осветление, видимост и ясна комуникация между участниците в обучението.

Кабинетът трябва да осигурява възможности за използване на интерактивни методи за преподаване, достатъчно пространство за работа по двойки и в малки групи, лесnопреносими мебели и др.

Обучаващата институция трябва да разполага с помещение (клуб) с подходящо обзавеждане, предразполагащо към общуване между хора с проблеми със слуха, мека мебел, ниски масички, удобни столове. За осигуряване на пълноценен и автентичен контакт с глухи потребители на езика обучения могат да се провеждат и на място в организациите на глухи хора, на място в различни държавни и общински институции, в частни организации и др.

6. Изисквания към обучаващите

Право да преподават по теория и практика на професията имат лица с висше образование и образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“ по специалности от професионално направление „Социални дейности“ и „Психология“ от областта на висше образование „Социални, стопански и правни науки“; от професионално направление „Филология“ от областта на висше образование „Хуманитарни науки“; от професионално направление „Педагогика“ (в което попада специалност „Специална педагогика“) от областта на висше образование „Педагогически науки“ и от професионално направление „Информатика и компютърни науки“ от областта на висше образование „Природни науки, математика и информатика“ от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, приет с Постановление № 125 от 2002 г. на Министерския съвет (ДВ, бр. 64 от 2002 г.), съответстващи на професията.

Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка, може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и без професионална квалификация „учител“.

По учебен предмет или модул от професионалната подготовка могат да преподават лица, които отговарят на необходимите изисквания, посочени в Наредба 15 от 22 юли 2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти (ДВ, бр. 61 от 2019 г.).

По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, могат да преподават лица без висше образование и без придобита професионална квалификация „учител“, ако са придобили съответната професионална квалификация при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните си знания, умения и компетентности.

ПРОЕКТ